

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 5. Utrùm actus fidei divinæ, & alii actus ad illum prærequisiti, sint supernaturales.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

imperat, & quæ habet specialem honestatem objectivam. 2. Tendit liberè: est enim liber, & liberè imperat fidem divinam. 3. Tendit secundum rectam rationem: quia tendit ex affectu obediendi Deo, & supremæ ejus auctoritati sese submittendi generaliter, plenè & absolute. Ergo, &c. Ex dictis patet, ex fide divinæ, & actu voluntatis illam imperante, resultare unicum moraliter & totalem actum, formaliter liberum, honestum, & meritorium. Hoc sensu Patres & Concilia dicunt fidem divinam esse initium meriti & salutis.

ARTICULUS V.

Utrum actus fidei divinæ, & alii actus ad illum prærequisiti, sint supernaturales.

RESPONSIO I.

Actus fidei divinæ supernaturalis est. *Prob.* Nam actus ille supernaturalis est, qui superat vires naturæ, nec produci potest sine adjutorio speciali, & planè indebito. Atqui actus fidei divinæ talis est. Ergo, &c. *Prob. min.* 1. Ex Scriptura. Nam dicitur Ephes. c. 2. *Gratia salvati estis per fidem, & hoc non ex vobis, Dei enim donum est.* Et Philip. c. 1. *Vobis donatum est pro Christo, non solum ut in eum credatis, &c.* 2. Ex S. Augustino, toto ferè libro de præd. Sancti. 3. Ex Conc. Trid. sess. 6. can. 3. ubi ait: *Si quis dixerit hominem credere posse, sicut oportet... anathema sit.*

RESPONSIO II.

Imperium voluntatis, ad actum fidei divinæ prærequisitum, supernaturale est.

Prob. Nam tale imperium non potest produci sine adjutorio gratiæ. Ergo, &c. *Prob. ant.* 1. Ex Apostolo ad Philip. c. 2. *Deus est, inquit, qui operatur in vobis & velle & perficere pro bona voluntate.* 2. Ex S. Augustino lib. de Spiritu & lit. c. 33. *Nec istam voluntatem, inquit, qua credit Deo, dici potest homo habere, quam non acceperit (per gratiam) quando quidem vocante Deo surgit de libero arbitrio, quod naturaliter, cum crearetur, acceperit.* 3. Ex Conc. Araulicano can. 5. ubi definitur, *ipsum credulitatis affectum per gratia donum, id est, per inspirationem Spiritus sancti corrigenstem voluntatem nostram ab infidelitate ad fidem, nobis inesse.*

Dices. Posita & cognita sufficienti credibilitate testimonii humani, possumus naturaliter velle credere propter testimonium humanum. Ergo pariter posita & cognita sufficienti credibilitate testimonii divini, naturaliter possumus velle credere propter testimonium divinum. R. neg. conf. Quæ non magis valet, quam ista: Cognita amabilitate objecti creati, possumus naturaliter amare illud objectum propter ejus bonitatem cognitam. Ergo pariter cognita amabilitate Dei, possumus naturaliter amare Deum propter ejus bonitatem cognitam.

Itaque possumus naturaliter velle credere propter testimonium humanum præcognitum, sicut naturaliter possumus velle amare objectum creatum propter ejus amabilitatem præcognitam, quia nulla in ejusmodi actibus exercendis difficultas occurrit, quæ non possit solis naturæ viribus vinci. At non possumus naturaliter velle credere propter testimonium divinum, etiam sufficienter præcognitum, sicut nec possumus naturaliter velle amare Deum propter ejus bonitatem, etiam sufficienter præcognitam, quia in præsentis statu naturæ lapsæ tanta est voluntatis humanæ infirmitas, tantus torpor & languor, ut sine gratia excitante, lanante & corroborante, non possit ita affici obligatione vel honestate credendi propter testimonium divinum, quantumvis credibiliter propositum, ut ex tali obligatione vel honestate velit credere propter testimonium divinum; sicut nec absque hujusmodi gratia ita potest affici ad bonitatem divinam, quamvis sufficientissimè cognitam, ut propter illam velit ama-

re Deum; quod utrumque ex Scripturis, Patribus & Conciliis satis superque constat.

RESPONSIO III.

Judicium practicè practicum, ad pium credendi affectum prærequisitum, est supernaturale.

Prob. Omnis cogitatio salutaris excedit vires naturæ, & nulla produci potest sine adjutorio gratiæ. Atqui judicium practicè practicum, quod prærequisitum ad pium credendi affectum, est cogitatio salutaris. Ergo, &c. Minor est extra controversiam; nam hoc judicium conducit ad salutem; cum sit actus, quo cogitatur sicut oportet ad credendum fide divinæ. *Prob. ergo major ex Scriptura.* Nam Apostolus 2. Cor. cap. 3. ita loquitur: *Non quod sufficientes simus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est.* Ex quibus verbis sic contra Massilienses argumentatur S. Augustinus lib. de præd. Sanctorum c. 2. *Nemo sibi sufficit vel ad incipiendam vel ad perficiendam fidem, sed sufficientia nostra ex Deo est; quoniam fides, si non cogitetur, nulla est, & non sumus idonei cogitare aliquid ex nobis, quasi ex nobis metipsis, sed sufficientia nostra ex Deo est.* Ergo ex S. Doctore, cogitatio, quæ præcedit fidem divinam, & ipsam voluntatem credendi, hoc est, judicium de credibilitate, non potest esse ex solis viribus naturæ, sed ad illud, adjutorium interioris gratiæ intellectum illuminantis prærequisitur.

RESPONSIO IV.

Supernaturale etiam est judicium speculativum de existentia revelationis, vel ejus credibilitate, evidens evidentiæ morali absoluta, & sufficiente respectu omnium ad credendum cum certitudine appetitive summa.

Prob. Nam tale judicium est actus, quo condignè & sicut oportet æstimanantur argumenta credibilitatis. Atqui argumenta credibilitatis non possunt condignè & sicut oportet æstimari sine adjutorio gratiæ interioris intellectum illuminantis: nam supernaturalia sunt, & consequenter naturalem intelligentiam superant. Ergo judicium speculativum, &c. haberi non potest sine interiore gratia intellectum illuminante, proindeque naturales intellectus humani vires excedit.

Porrò dixi, judicium speculativum de existentia revelationis, vel ejus credibilitate, evidens evidentiæ morali absoluta, &c. Nam judicium speculativum de credibilitate revelationis, & rei revelatæ propter revelationem, evidens evidentiæ morali respectiva, & solum sufficiente pro aliquibus, putà pro rusticis, vel pueris, cum fundetur v. g. in sola auctoritate parochi vel parentis, sine fundamento diceretur esse supernaturale; gratis enim requireretur adjutorium gratiæ ad percipiendam evidentiæ respectivam, quæ ex ejusmodi auctoritate oritur; cum per se sit satis proportionata intellectui.

Itaque hoc judicium in rusticis & parvulis non magis est supernaturale, quam in aliis prima apprehensio motivorum credibilitatis, quæ tam naturalis est, quam prima perceptio cujuscumque alterius objecti naturalis. Unde in rusticis & parvulis, & alii ejusmodi, prima cognitio supernaturalis est judicium practicè practicum de obligatione vel honestate credendi præcisè propter testimonium divinum.

Quando igitur rusticus credit fide divinæ, 1. naturaliter apprehendit cum mysterio fidei proposito auctoritatem parochi proponentis. 2. Etiam naturaliter propter auctoritatem parochi proponentis, mysterium, ut revelatum à Deo, judicat evidenter evidentiæ morali respectiva credi posse prudenter mysterium ut revelatum à Deo, nec nisi imprudenter discredere posse. 3. Cum auxilio gratiæ illuminantis, confortantis & determinantis intellectum ejus, judicat obligationem & honestatem sese generaliter, plenè & absolute submittendi auctoritati divinæ, adherendo super omnia mysterio proposito, præcisè propter testimonium divinum. 4. Cum auxilio gratiæ voluntatem excitantis & corroborantis, vult sese generaliter,

ter, plenè & absolute submittere divinæ auctoritati, & adherere super omnia mysterio proposito, præcisè propter summam infallibilitatem testimonii divini. 5. Denique, elicit actum fidei, quo intellectus ejus, auxilio gratiæ concomitantis, & habitum fidei, quando deest, suppletis, adjutus, adheret assensu super omnia certo veritati revelatæ, propter veracitatem & revelationem divinam, ibi sistendo.

Ex his facile apparet, quid contingeret in rustico, cui parochus rem aliquam, ut à Deo revelatam falsò proponeret: tunc enim rusticus haberet quidem, vel habere posset iudicium speculativum de credibilitate rei, tanquam revelatæ, evidens evidentia morali respectiva, fundatum in auctoritate parochi, de cuius malitia vel inscitia, ut supponitur, ne levem quidem haberet suspicionem. At nec haberet, nec habere posset iudicium practicè practicum de obligatione vel honestate credendi præcisè propter summam infallibilitatem testimonii divini; sicque nec haberet, nec habere posset piam voluntatem rem à parocho propositam credendi præcisè propter summam infallibilitatem testimonii divini. Unde tunc rem à parocho propositam non crederet, nec credere posset præcisè propter testimonium divinum existimatum, sed vel omnino non crederet, vel solum crederet propter auctoritatem parochi; proindeque tunc ad summam fidem humanam haberet.

Dices. Ad iudicium practicè practicum de obligatione vel honestate credendi hic & nunc veritatem aliquam præcisè propter testimonium divinum, & à fortiori ad iudicium speculativum de existentia vel credibilitate testimonii divini, evidens etiam evidentia morali absoluta, sufficit lumen naturale intellectus cum propositione motivorum credibilitatis. Ergo, &c. *Neg. ant. Probabis.* Ad utrumque iudicium sufficit ut evidentia credibilitatis condignè & sicut oportet attingatur. Atqui hæc evidentia solo lumine naturali potest condignè & sicut oportet attingi, cum sit naturalis. Ergo, &c.

R. 1. neg. Quod evidentia credibilitatis sit naturalis, & possit attingi solo lumine naturali: cum enim oriatur ex motivis credibilitatis, quæ sunt opera miraculosa & supernaturalia, supernaturalis est, & consequenter improporcionata intellectui sibi relicto, ac proinde non potest ab intellectu condignè attingi sine auxilio ipsum illustrante & elevante.

R. 2. Evidentiam credibilitatis sicut oportet perceptam sufficere cum concursu supernaturali, ad iudicium speculativum de existentia vel saltem credibilitate testimonii divini, sed non sufficere ad iudicium practicè practicum de obligatione vel honestate credendi hic & nunc super omnia præcisè propter testimonium divinum; & præter illam requiri novum auxilium illustrans intellectum circa obligationem & honestatem credendi hic & nunc super omnia præcisè propter veracitatem & revelationem divinam, ipsumque determinans ad iudicandam obligationem & honestatem illam.

Dices. Si iudicia illa supernaturalia sunt, per illa formaliter ad statum supernaturalem evehimur, & inchoamus supernaturalem vitam. Sed hoc est contra communem sensum Patrum & Doctorum, qui initium vitæ supernaturalis constituunt in fide. Ergo, &c. *R. Patres & Doctores,* cum initium vitæ supernaturalis constituunt in fide, intelligere fidem, non solitarie sumptam, sed sumptam cum pio credendi affectu, & iudiciis supernaturalibus, quæ hunc affectum præcedunt; nam ex his omnibus actibus & ipso actu fidei resultat unum quoddam morale, quod est fundamentum & initium vitæ supernaturalis.

Dices. Ratio præcipua cur actus fidei divinæ sit supernaturalis, est, quia ordinatur ad meritum præmii supernaturalis, tanquam medium ad finem. At iudicia, de quibus agitur, non sic ordinantur ad meritum præmii supernaturalis: cum enim sint actus necessarii, non possunt esse meritoria. Ergo, &c. *R. neg. maj.* Nam actus fidei divinæ supernaturalis est, quia versatur circa objectum suum modo quodam excellenti,

ad quem pertingere non potest natura cum solis virtutibus naturalibus. Propter eandem rationem iudicia illa de quibus agitur, supernaturalia sunt: habent enim excellentem quemdam modum tendendi in objectum, cui impar est intellectus, nisi per auxilium indebitum illustretur, elevetur, & determinetur. Addo iudicia illa ordinari ad meritum præmii supernaturalis, non quidem immediate & proximè, sed mediatè & remotè, quatenus per se ordinantur ad pium affectum credendi sicut oportet, & ad ipsum actum credendi, atque opera meritoria subsequutura.

Dices. Si iudicia illa, de quibus agitur, supernaturalia sunt, sequitur esse aliquos actus supernaturales in hæreticis & infidelibus culpabiliter, quibus scilicet mysteria fidei proponuntur sufficienter ad credendum, & tamen non credunt. At hoc hoc est incredibile. Ergo, &c. *R. neg. min.* Non enim est incredibile, quod hæretici & infideles culpabiliter, quibus sufficienter proponuntur mysteria nostræ fidei, ex speciali & misericorditer concessa ope Spiritus sancti, etiam invitati, convincantur per motiva credibilitatis, eaque condignè assint, atque iudicent obligationem credendi hic & nunc super omnia propter summam infallibilitatem testimonii divini. Imò hoc planè consentaneum est summæ bonitati ac misericordiæ divinæ.

Hic tamen obiter observare juvat, ad hoc ut aliquis sit infidelis culpabiliter, non requiri, ut habeat iudicia illa supernaturalia, de quibus loquimur, sed satis esse, si motiva credibilitatis sibi proposita rejiciat, aut nolit ea expendere, vel non inquirat cum tenetur inquirere. Hinc rectè ab Innocentio XI. damnata est hæc propositio: *Ab infidelitate excusabitur infidelis, non credens, ductus opinione minus probabilis.* Sed contra id, quod supra notatum est, iudicium de credibilitate revelationis, evidens evidentia tantum imperfecta & relativa, non esse supernaturale.

Dices ult. Hoc iudicium, quamvis evidens evidentia tantum imperfecta & relativa, est cogitatio salutaris. Atqui, ut supra probatum est, omnis cogitatio salutaris superat vires naturæ, & nulla esse potest sine auxilio gratiæ. Ergo, &c. *R. hoc iudicium non magis esse cogitationem salutarem, quam cogitatio salutaris est prima apprehensio revelationis propositæ, vel motivorum credibilitatis, & est omnino indifferens ad veritatem vel falsitatem, non solum ratione motivi, sed etiam ratione principii effectivi; tam enim potest esse de revelatione existimata, quam de vera. Neque per illud cogitatur sicut oportet ad credendum, sed solum per iudicium subsequens practicè practicum, quo intellectus illustratur, elevatur & determinatur ab interiore gratia, iudicat obligationem vel honestatem credendi firmissimè propter testimonium Dei. Quod iudicium omnino infallibile est, non quidem ratione evidentiae credibilitatis, in qua fundatur, sed ratione principii affectivi, quatenus Spiritus sanctus non potest esse causa specialis actus falsi.*

ARTICULUS VI.

Quomodo resolvatur actus fidei divinæ, & an Catholicæ in reddenda ratione suæ fidei, vitiosam circulationem admittant.

Resolvere actum fidei est illum reducere in sua principia, hoc est, in ea, quæ ad illum producendum aliquo modo concurrunt. Unde cum varia variè concurrant ad productionem actus fidei, potest actus fidei variè resolveri.

1. Itaque resolveri potest in motiva credibilitatis, tanquam in dispositiones, id est, tanquam in ea quibus intellectus ad credendum disponitur; vel, si vis, tanquam in conditionem sine qua intellectus non crederet. Sic resolvo fidem meam, dum quærenti v. gr. quare credam veram esse religionem Christianam, respondeo me credere, quia per multa & magna argumenta, evidenter credibile, vel etiam evidens est evidentia magna morali, religionem christianam esse veram religionem.

2. Resolveri potest in obligationem & honestatem cre-